

The Views of School Managers about Decision Making Authorities in the Field of Education and Decentralization*

Süleyman KARATAŞ**
Ahu TAŞ****

Yeşim EŞBERK BAŞYAYLA***
Beyza TOPÇU*****

Received: 19 January 2016

Accepted: 26 February 2016

ABSTRACT: The aim of this study is to find out the views of school managers about decentralization. With this study, we aim to contribute to the discussions on centralization, decentralization and school-based management. The universe of the study includes 423 school managers from state primary, secondary and high schools in the center of Antalya. The sample of the study includes 151 school managers from state primary, secondary and high schools in the center of Antalya. Convenience sampling method is used. The data are collected with the scale developed by Çınkır (2010) and called 'The Scale of Decentralization of Education'. Percent and frequency calculations are done in data analysis. According to the findings of this study the highest frequency in all dimensions is the unit of government. But from the holistic point of view of organization of schools, the highest frequency unit is school (387/ %28.4) Finally, there are some offers about the views of school managers on being involved in the decisions related to education.

Keywords: education, decentralization, school managers, centralization, school-based management.

Extended Abstract

Purpose and Significance: The governance mentality, in which decision making power or potency in every sense is centralized, is called centralization. Centralization can also be defined as the organisation that the top of organization has the authority, while the provincial units have the responsibility. Centralization has some advantages; unity and cooperation is provided in terms of income and evaluation of expenses. The supremacy of civilian management over the military forces, the impartiality of administration and public servants, balanced distribution of the sources and the expert staff are easily provided. The disadvantages of centralization are as follows; stationery (bureaucracy) increases; it is not suitable for democracy (participatory and pluralistic management). The officials in the centre can provide privileges to their zones/regions in terms of income

* This study was presented at "10. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi" (10th National Education Administration Congress) held in Gaziantep, Turkey between 7 and 9 May, 2015.

** Corresponding Author: Assist. Prof. Dr., Akdeniz University, Antalya, Turkey, skaratas07@gmail.com

***Teacher, Master's Student, Ministry of National Education, Antalya, Turkey

**** Teacher, Master's Student, Ministry of National Education, Antalya, Turkey

***** Teacher, Master's Student, Ministry of National Education, Antalya, Turkey

Citation Information

Karataş, S., Eşberk-Başyayla, Y., Taş, A., & Topçu, B. (2017). Okul yöneticilerinin eğitimle ilgili kararlara katılmada karar mercileri ve yerinden yönetim anlayışına ilişkin görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science, 10(1), 73-94.*

distribution. The needs of local people can be ignored. To be able to control and administrate all the country and the society may increase the public expenditure. Decentralization is the governance of the services from where they are executed and the things from where they are done. The functions in management's hands such as planning, decision-making, collection of public revenues are partially transferred to provincial organizations, the local governments, semi-autonomous public institutions, professional organizations and voluntary organizations. In decentralization mentality, the basic approach is to fulfil the services through the country faster and more fluently. The central government practices appointment of the servants. Some disadvantages of the decentralization are; difficulties in monitoring a single policy and coordinated renovation, loss of the authority, the unequal distribution of service quality all over the country and financial disorders. Some advantages of the decentralization are as follows; benefitting from qualified labour at the local level is easier; sharing of issues among local organizations and governors and thus, solving them is easier; there has been a dynamic system. This study aims finding out the views of school managers about decentralization. The identification of school managers' views related to decentralization of education is based on these views; the better understanding of the difference between decentralization approach and other government approaches especially the understanding of the advantages and the disadvantages of education decentralization.

Methods: The universe of this study consists of 423 state primary, secondary, and high school managers in the center of Antalya province and the sample, which is chosen with the convenience sampling method, includes 151 of them. The study has been done between 2014-2015 years. The data of the study is collected with "The scale of Decentralization of Education" developed by Cınkır (2010). In this scale, there are six main decision categories and sub categories of decision-making. The main categories are; governance, organization of school, human resources management, education programs and teaching, measurement and evaluation, finance of education. In this scale, the units such as the ministry, the region, the province, the district, the municipality, and the school are presented as the decision-making authority choices. In data analyzing process, percentages and frequencies are calculated by using the SPSS program. Chi-square analysis is used to put forth the relationship between the views of school managers about decentralization and seniority. The level of significance is taken as .05.

Results: The analyses are made through the frequency calculations of 6 categories and the units suggested for each heading by newly appointed school managers. The unit, which has the highest frequency that school managers deem suitable for decision makers in decisions relating to the management dimension, is the ministry (42.7%) whereas the region has the lowest frequency (5.4%). The unit, which has the highest frequency that school managers deem suitable for decision makers in decision relating to the dimension of school organization (28.4%), however the municipality has the lowest frequency (4.12%). The unit which has the highest frequency (24%) that school managers approve for decision making authority in

decisions related to management of human resources is the province whereas the opposite unit is the municipality with 2.92% of frequency. The unit which has the highest frequency with 18.5% that managers think suitable for decision makers in decisions relating to educational programs and teaching dimension is the province whereas the municipality has the lowest (2.6%) frequency. The unit with the highest frequency of 57.4% related to measurement and evaluation is the ministry while the school has the lowest frequency (12%). The province has the highest frequency with 39.8% by the school managers seen as the authority for decision making, the opposite unit is the region with the frequency of 3.46%. There is significant difference between the school managers' views about decentralization and the variable of seniority regarding to making decisions on the salaries of the employees of education.

Discussion and Conclusions: This study has the similar results with the study of “Opinions of School Principals about Local Management” by Turan, Yucel, Karatas and Demirhan (2010) and the study of “An Application in The Process of Educational Administration's Localization: Educational Regions Advisory Committee” by Olmez and Tonbul (2011). All of them show that the system has not been ready for the decentralization of education. When the results are evaluated, we can see that the managers of our sample mostly see the Ministry, the School, and the Province as the decision makers about education. The Region, the District, and the Municipality are seen not to have been given task. This may be because the managers give countenance to decentralization. That Turkey has a unitary structure of government, may be the reason for them to give importance to central government. It may be the thought that the newly appointed school managers lack information about decentralization of education and devolution of authority. For determination of the possible problems and any need for infrastructural features, the pilot trial zones should be constituted from the independent directorates (from districts and/or the provinces) during the process of the decentralization of education. In-service seminars, conferences and panels should be given regarding to the decentralization of education and the delegation of authority through the academicians, and active participation should be assured.

Okul Yöneticilerinin Eğitimle İlgili Kararlara Katılmada Karar Mercileri ve Yerinden Yönetim Anlayışına İlişkin Görüşleri*

Süleyman KARATAŞ**
Ahu TAŞ****

Yeşim EŞBERK BAŞYAYLA***
Beyza TOPÇU*****

Makale Gönderme Tarihi: 19 Ocak 2016

Makale Kabul Tarihi: 26 Şubat 2016

ÖZ: Bu çalışmanın amacı eğitimin yerinden yönetimi konusunda eğitim kurumlarında görev yapan eğitim yöneticilerinin yerinden yönetim anlayışına ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Yapılan bu çalışma ile eğitim yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda merkeziyetçi, yerinden ve okula dayalı öğretim anlayışları hakkında yapılan çalışma ve tartışmalara katkıda bulunmak beklenilmektedir. Çalışmanın evrenini Antalya merkez ilçelerinde devlet (resmi) ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan toplam 423 okul müdürü oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme ise evrenden basit tesadüfî örnekleme yolu ile seçilen, yeniden ataması yapılan 151 (%35) ilkokul, ortaokul ve lise okul müdürü oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri Çınkır (2010) tarafından geliştirilen ‘Eğitimin Yerinden Yönetim Ölçeği’ aracı ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde istatistiksel analiz olarak yüzde- frekans ve ki-kare hesaplamaları yapılmıştır. Çalışmada tüm boyutlarda karar mercii olarak görülen en yüksek frekansa sahip birimin bakanlık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma eğitim yöneticilerinin kıdemleri arttıkça eğitim işgörenlerine ödenecek ücretlerin kararlaştırılması konusunda belediyelere daha fazla anlam yükledikleri belirlenmiştir. Yine çalışmada sadece okulun örgütlenmesi boyutuna; okul müdürlerinin alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri birimin okul olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: eğitim, yerinden yönetim, okul müdürleri, merkeziyetçi yönetim, okula dayalı yönetim.

Giriş

Yönetim en genel anlamıyla ortak amaçlar doğrultusunda sistemli bir şekilde örgütü amaçlara ulaştırma becerisidir. Alan yazında merkeziyetçi, yerinden ve okula dayalı yönetim anlayışlarının eğitim politikalarının belirlenmesi, karar verme, planlama, örgütlenme, koordinasyon, bütçeleme ve değerlendirme boyutlarında farklı görüşleri savdukları bilinmektedir. Ancak toplum düzenini ve kamusal hizmetleri sağlamak amacıyla devletin örgütlenmesine ilişkin, merkeziyetçilik ve yerinden yönetim (âdem-i merkeziyet) olmak üzere iki karşıt temel model en çok tartışılan yönetim anlayışlarıdır. Bunlardan ilki tüm kamu hizmetlerinin tek merkezden, ikincisi ise farklı merkez ve kurumlar tarafından yürütülmesini benimsemektedir (Çınarlı, 2011).

Merkezi Yönetim anlayışı, kamu hizmetlerinde birlik ve bütünlüğü sağlamak üzere, söz konusu hizmetlere ilişkin karar ve uygulamaların merkezi hükümet veya onun hiyerarşik yapısı içerisinde yer alan organlarca yürütülmesidir (Aktan, 1994). Ülkede her anlamda karar verme gücünün ya da erkinin merkezde toplandığı yönetim anlayışı, merkezi yönetim olarak tanımlanmaktadır (Tural, 2002). Merkezi yönetim, yetkinin, örgütün tepesinde, sorumluluğun ise taşra birimlerde toplandığı örgütler olarak da ifade

* Bu çalışma 7-9 Mayıs 2015 tarihlerinde gerçekleşen “10. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi”nde sunulmuştur.

** Sorumlu Yazar: Yrd. Doç. Dr., Akdeniz University, Antalya, Turkey, skaratas07@gmail.com

*** Öğretmen, Yüksek Lisans Öğrencisi, MEB, Antalya, Turkey

**** Öğretmen, Yüksek Lisans Öğrencisi, MEB, Antalya, Turkey

***** Öğretmen, Yüksek Lisans Öğrencisi MEB, Antalya, Turkey

edilebilir. Merkezi yönetim yapısında, hiyerarşik olarak yukarıdan aşağıya emir ve yönergeler giderken, üst birim veya kişilere ise, yazılı metinler ve bu metinlere dayalı davranıldığını gösterir bilgi ve belgeler gitmektedir (Taşar, 2009).

Merkezden yönetimin yararları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a. Tüm kararlar tek merkezden alındığından ve kararların uygulanması aynı merkezce denetlendiğinden, aynı hizmetlerle ilgili tüm gelir ve giderler gene aynı merkezce değerlendirilir; bu da ülkede birlik ve beraberliğin sağlanmasına katkıda bulunabilir.
- b. Tüm ülke düzeyine yayılmış olan askeri güçler üzerindeki sivil yönetimin üstünlüğü, idarenin tek merkezde toplanmasıyla daha kolay sağlanabilir.
- c. İdarenin ve kamu görevlilerinin tarafsızlığı yerel etkilerden uzak olmaları nedeniyle daha kolay sağlanır.
- d. Özellikle bölgeler arasında gelişme farklılıkları olan ülkelerde kaynakların tüm ülke düzeyine dengeli dağılımı daha kolay sağlanır.
- e. Uzman personelin ülke düzeyine dengeli dağılımı merkezi planlama ile daha kolay sağlanır (Günel, 2010).

Her yönetim biçiminin olduğu gibi merkezi yönetimin de yararları olduğu gibi sakıncaları da vardır: Merkezden yönetim her şeyden önce kırtasiyeciliği (bürokratism) artırır. Merkezden yönetim katılımcı ve çoğulcu yönetim anlayışına kısaca demokrasi ilkesine uygun değildir. Merkezde görevli ve yetkili siyasi kadrolar, toplumun gelirlerini dağıtırken; ülke kalkınmasını tüm bölgeler için dengeleyecekleri yerde kendi bölgelerine ayrıcalık sağlayabilirler. Taşrada görevli kamu görevlileri, kamu hizmeti sunarken yerel halkın özelliklerini, ihtiyaçlarını ve bölgenin durumunu göz önüne alacakları yerde; sürekli merkezin kararlarını, verilen emir ve talimatları uygulamak durumunda olabilirler. Merkezi yönetim tüm ülkeyi ve toplumu kontrol edip, yönetebilmek için oldukça güçlü olmak isteyecek; çok sayıda kamu görevlisi, uzman personel, çok gelişmiş araç ve gereçlere ihtiyaç duyacak bu da kamu harcamalarını artıracaktır (Günel, 2010).

Yerinden yönetim anlayışı, siyasi, ekonomik ve eğitsel açılardan yaklaşıldığında genel olarak katılım, fırsat eşitliği, reform gibi kavramlarla birlikte kullanılan ve merkezi olmayan, bağlama göre yerel politikalar geliştirilmesi esasına dayanan bir yönetim anlayışını ifade etmektedir (Şişman & Turan, 2003). Hizmetlerin yürütüldüğü ya da işlerin yapıldığı yerde yönetilmesi anlamına gelen yerinden yönetim anlayışı, kamu yönetimi disiplininde merkezi yönetimin elindeki planlama, karar verme, kamu gelirlerini toplama gibi işlevlerin bir kısmını taşra kuruluşlarına, yerel yönetimlere, yarı özerk kamu kurumlarına, meslek kuruluşlarına ve (ya) yönetimin dışındaki gönüllü örgütlere aktarılması olarak ifade edilebilir (Erençin & Yolcu, 2008).

Yerinden yönetim, kamu yönetiminde yerelle ilgili, uygulamaya dönük, karar alma yetki ve sorumluluğunun taşra ve yurt dışı birimlerine aktarılmasını ifade eder. Yerinden yönetim anlayışındaki temel yaklaşım, ülke genelindeki hizmetlerin daha hızlı ve daha akıcı bir biçimde yerine getirilmesini sağlamak inancıdır (Taşar, 2009). Bu çerçevede yetki genişliği, yetki devri, hizmette yerellik ve özelleştirme gibi kavramlar yerinden yönetim tekniği içinde değerlendirilmektedir (Erençin & Yolcu, 2008).

Yerinden yönetim örgütleri devlete nazaran daha sınırlı bir alan üzerinde hizmet verirler ve devletin kontrolü altında bulunurlar. Yerel yerinden yönetim örgütlerinin yetkileri, yapıları ve kurumları ile çalışanlarının atanma yöntemleri devlet tarafından uygulanmaktadır (Arslan, 2013).

Yerinden yönetim yaklaşımının dezavantajları (Usluel, 1995), tek bir politika izlenmesinin güçlüğü, eşgüdümlemeye güçlük, yetki kaybı, hizmet kalitesinin ülke geneline yayılamaması, mali dengede bozukluk olarak özetlenebilir. Devlet gerekli kaynak ve teknik yardım sağlayarak bu tür eşitsizlikleri telafi etmezse, o zaman âdemi merkeziyetçilik ciddi eşitsizliklere yol açabilir (Welsch & McGinn, 1999).

Yerelleşme ayrıca, çelişen kararlar veya işlevleri yürütme başarısızlıklarına neden olarak eğitim yönetimi üzerinde kalite ve verimlilik konusunda olumsuz etkileri ile de karışıklığa yol açabilir (Winkler & Yeo, 2007).

2012 yılında düzenlenen OECD Eğitimde Etkili Yerel Yönetim Konferansında Busemeyer (2012), yerinden yönetimin dezavantajlarını şu şekilde sıralamıştır: Daha az değil, ama daha çok bürokrasi; yerel kurumlarında özel çıkarlar tarafından ele geçirilebilme ihtimali; yerel düzeyde idari "aşırı yüklenme"; rekabetin, maliyetler açısından zararlı sonuçlar doğurabilmesi; performans standartları uzak ulusal düzeyde ayarlandığında sistemin "Oyun"u; eğitim performansları üzerindeki etkisinin belirsizliği; negatif dışsallıklar: artan tabakalaşma.

Sonuç olarak, yerelleşmenin, etkinliği, açıklığı, hesap verebilirliği ve sorumluluğu arttıran teorik avantajları, literatürde açık olmakla birlikte, özellikle bu konuda uygulamada ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Ciddi finansal kısıtlar altında bulunan ülkelerde, bu sorunlar daha derin hissedilmektedir (Özgen, 2011).

Merkezden ve yerinden yönetimin verilen hizmetlerde ülke şartlarına göre bir dengelemenin daha uygun olacağı düşüncesi bilimsel platformda ağır basmaktadır. Bu noktada eğitimde hangi yetkilerin yerel yönetimlere devredilmesi, hangilerinin merkezde kalması ve yerel düzeyde nasıl bir örgütlenme olması gerektiği konusunda tartışmalar sürmektedir (Türkoğlu, 2004). Okul merkezli yönetim, eğitim-öğretimi geliştirmek amacıyla okul düzeyindeki yetki ve sorumlulukların artırılmasına, özerklik ve katılımlı karar almaya dayalı okulların karar alma birimi olarak kabul eden eğitimin yerinden yönetim biçimidir (Özgen, 2011).

Tablo 1

Eğitim Açısından Merkezden ve Yerinden Yönetim Karşılaştırılması

Merkeziyetçi Yönetim	Yerinden Yönetim
Eğitim programları, ülkenin bütününde standarttır. Ülkenin özellik ve gereksinimleri ön plandadır.	Okulun eğitim programı, yerel gereksinim ve özelliklere uygun olarak geliştirilebilir.
Okulların eğitiminin nitelikçe daha eşit olmasını ve böylece eğitimde fırsat ve olanak eşitliğini sağlamak daha kolaydır.	Eğitim kurumları arasında gerek ülke bazında gerekse yerel birim bazında bir eşitlik yerine rekabet ve yarış vardır.
Eğitim toplumdaki egemen güçlerin olumsuz etkisinden kurtarılabilir.	Bu etkiler, olumlu da olabilir. Bu da yerel birimde başarıyı getirir.
Eğitimi ülke düzeyinde planlamak daha kolaydır ve planlar daha başarılı olabilir.	Planlama yerel düzeyde olmaktadır.
Eğitimde finansman ve insan kaynakları açısından savurganlık engellenmiş ve daha dengeli ve akılcı kaynak dağılımı sağlanır..	Eğitimin finanse edilmesinde ve insan gücü gereksinimlerinin sağlanmasında yerel olanakların sağlanması daha kolaydır. Ancak ülke genelinde rasyonel dağılım oluşmayabilir
Yerel insan kaynaklarından merkezde yararlanmak zordur.	Yerel düzeyde nitelikli insan gücünden yararlanmada yerel olanakların sağlanması daha kolaydır.
Eğitim personelinin iş güvencelerini sağlamak daha kolay görülmektedir.	İş güvencesi, yarışmacı özellik nedeniyle daha düşüktür.
Personel ücret ve yükselmeleri daha dengeli olabilmektedir.	Personel ücretleri yerel özelliklere bağlıdır
Nitelikli personelin merkezde istihdam edilmesiyle taşrada nitelikli personel istihdamı gereksizleşir ve dolayısıyla personel giderleri azalır.	Özellikle uzman düzeyinde eleman istihdamı, bunların temini zor olduğu için personel giderleri artar.
Sorunlara dışarıdan ve daha yansız, nesnel olarak bakmak mümkündür.	Sorunların yerel örgütler ve yöneticilerce paylaşılmasını ve böylelikle çözümünü kolaylaştırır.
Merkezden kararlar genel olarak eksik bilgi ile verilir.	Yerel yönetim anlayışı aşırı büyüyerek hantallaşan merkez yönetimin işini kolaylaştırır. Yapıyı dinamikleştirir.
Okul bina, araç-gereç ve donanımlar konularında standartlar geliştirmek daha kolaydır.	Yerel özelliklere uygun bina ve donanım sağlama olanağı daha fazladır.
Okul-aile işbirliğini sağlamak daha zor olabilmektedir.	Okul-aile işbirliğini sağlamada daha yüksek başarı elde edilebilmektedir.
Okulun toplum tarafından benimsenmesi daha zordur.	Yerel toplum okuluna daha fazla sahip çıkar.

Kaynak: Arslan, 2013.

Yönetim Çeşitleri ve Yerinden Yönetimle İlgili Yapılan Çalışmalar

Merkeziyetçi Yönetim ve Yerinden Yönetim ve Okula Dayalı Yönetimle İlgili Yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde bu konularda yapılmış çok çalışmaya rastlanılmamaktadır. Bu konularda yapılan çalışmalardan biri, Yalçınkaya'nın

(2004) ‘Okul Merkezli Yönetim’ isimli betimsel çalışmasıdır. Çalışma sonuçlarına göre müdür yardımcılarını yönetici adaylarının, öğretmen yönetici adaylarına göre okul merkezli yönetim modelini daha yüksek oranda benimsedikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında her iki grubun da okul merkezli yönetim modeline ilişkin olumlu görüş belirtmeleri onların bu modeli merkeziyetçi modele alternatif bir model olarak algıladıklarını göstermektedir.

Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan (2010) tarafından yapılan ‘Okul Müdürlerinin Yerinden Yönetim Hakkındaki Görüşleri’ konulu çalışma bulgularına göre ‘Yönetim’ boyutu altı alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyut bütünsel incelendiğinde; okul müdürlerinin bu kategorideki konularda karar mercii olarak uygun gördükleri birimlerden en yüksek frekansın Bakanlık birimine ait olduğu görülmektedir. ‘Okulun Örgütlenmesi’ boyutu dokuz alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyut bütünsel incelendiğinde yüksek frekansın Okul birimine ait olduğu görülmektedir. ‘İnsan Kaynakları Yönetimi’ boyutu on iki alt başlıkta incelenmiştir. Bu kategoride en yüksek frekansın Okul birimine ait olduğu görülmektedir. ‘Eğitim Programı ve Öğretimi’ boyutu on dört alt başlıkta incelenmiştir. Bu kategoride en yüksek frekansın Bakanlık birimine ait olduğu görülmektedir. Bu dağılımı, Okul ve İl birimleri takip etmektedir. ‘Ölçme Değerlendirme Boyutu’ sekiz alt başlıkta incelenmiştir. Bu kategori bütünsel incelendiğinde; okul müdürlerinin bu kategorideki konularda karar mercii olarak uygun gördükleri birimlerden en yüksek frekansın İl birimine ait olduğu görülmektedir.

Yavuz’un (2015) ‘Lise Yönetici ve Öğretmenlerinin Yerinden ve Merkezden Yönetim Yönelimlerinin Karar Verme Sürecine Etkileri’ adlı çalışmasına göre lise yöneticileri ve öğretmenleri okulda yerinden yönetim yaklaşımını Çok düzeyinde önemsemektedirler.

Ölmez ve Tonbul (2011) tarafından ‘Eğitim Yönetiminin Yerelleşmesi Sürecinde Bir Uygulama: Eğitim Bölgeleri Danışma Kurulları’ isimli çalışma yapılmıştır. Çalışmanın bulguları, Eğitim Bölgeleri Danışma Kurulları Yönergesinin amaçlarından biri olan eğitim yönetiminin yerel yönetimlere aktarılması hedefi dikkate alındığında bu uygulamaya henüz hazır olunmadığını ve hedeflenen ilkelerin hayata geçirilemediğini, okulun iç ve dış paydaşları arasındaki etkileşimin yetersiz olduğunu, eğitim bölgeleri danışma kurullarının yeniden yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Ortaç (2003) tarafından ‘İlköğretim kurumlarındaki yönetici yardımcılarının yetki devri ile ilgili görüş ve beklentileri’ adlı bir çalışma yapılmıştır. Yönetici yardımcılarının yetki devrine ait görüşleri tespit edilmeye çalışılmış; çalışma verilerinin çözümlenmesinden yetkisiz oldukları görülmüştür. Yönetici yardımcılarının yetki devri ile ilgili beklentilerinin az yetkili olma yönünde çıkması düşündürücü olmuştur. Beklentiler ile görüşlerin karşılaştırılması sonucunda, anlamlı farklılıklar gözlenmiş, yönetici yardımcılarının çok yetkili olmak yerine yetkilerde paylaşımcı olmayı istedikleri sonucuna varılmıştır.

Ekşi ve Kaya’nın (2011) yaptığı ‘Okul Merkezli Yönetim Sistemine İlişkin Öğretmen Görüşleri’ başlıklı çalışmada öğretmenlerin okul merkezli yönetim (OMY) sistemine ilişkin görüşlerinin betimlemesi amaçlanmıştır. İstatistiksel analizler

neticesinde elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin OMY sistemlerine ilişkin grup içi katılımların yüksek olduğu ve okul merkezli yönetim (OMY) sistemine ilişkin görüşlerinin, iş gören olarak hizmet verdikleri okulun finansman türüne, aldıkları ödül sayılarına göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma örneklemin oluşturan öğretmenlerin çalıştıkları okulun finans türüne göre özel finanslı ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin $x=223.61$ (yüksek), devlet finanslı ilköğretim okullarında $x=189.27$ (yüksek) tir.

Yöntem

Bu çalışma eğitimde yerinden yönetime ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlandığından çalışma nicel çalışma yöntemlerinden betimsel tarama deseninde kurgulanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu sekliyle betimlemeyi amaçlayan çalışma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir. (Karasar, 2005).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Antalya il merkezi eğitim kurumlarında görev yapan toplam 423 okul müdürü oluşturmaktadır. Örneklemi ise basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen, yeni-yeniden ataması yapılan 151 (%35) ilkököl, ortaokul ve lise okul müdürleri oluşturmaktadır. Örneklem Antalya merkez ilçelerindeki (Kepez, Muratpaşa, Konyaaltı) ilkököl, ortaokul ve liseler olmak üzere toplam 151 okuldaki alınmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde, Krejcie ve Morgan (1970) tarafından önerilen çizelgeden yararlanılmış, anket 250 kişiye uygulanmıştır. Ancak bütün anketlerin geri dönüşümünün olmaması ve anketlerin eksik ve hatalı doldurulması nedeniyle geçerli olan 151 anket değerlendirmeye alınmıştır. Örneklem İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen yeni atanan okul yöneticilerinin uyum eğitimi sürecinde ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracı Ve Verilerin Çözümlemesi

Çalışmanın verileri, Çınkır (2010) tarafından “Eğitimin Yerinden Yönetimi Ölçeği” aracı ile toplanmıştır. Ölçekte, altı karar kategorisi ve bu kategorilerde yer bulan alt kararlar tercihleri yer almaktadır. Bu altı kategoriyi; yönetim, okulun örgütlenmesi, insan kaynakları yönetimi, eğitim programı ve öğretimi, ölçme değerlendirme, eğitim finansmanı oluşturmaktadır.

Okul müdürlerinden bu kararların alınma yerleri olarak hangi birimin olması gerektiği ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmektedir. Bu kararların alınma yerleri olarak ankette; bakanlık, bölge, il, ilçe, belediye, okul gibi birimler seçenek olarak sunulmuştur. Verilerin çözümlemesinde SPSS paket programından yararlanılarak yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmıştır. Okul yöneticilerinin yerinden yönetim hakkındaki görüşleri ile kıdem arasındaki ilişkiyi görmek için kay kare analizinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Yapılan yüzde ve frekans hesaplamalarının

amacı; öncelikle grup başlıkları için uygun görülen karar düzeyleri hakkında bilgi almak, daha sonra da gruplara ait tüm yönergelerin ve karar konularının tek tek hangi karar düzeyinde ele alınmasının gerektiğini ortaya çıkarmaktır. Yapılan kay kare analizinin amacı ise; iki sınıflamalı (kategorik) değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya çıkarmaktır (Büyüköztürk, 2014).

Bulgular

Eğitimin yerinden yönetimi konusunda eğitim kurumlarına yeniden atanan okul yöneticilerinin yerinden yönetim anlayışına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada yapılan istatistiksel analizler sonucunda aşağıdaki bulgular tespit edilmiştir. Analizlerde ise okul müdürlerinin 6 kategori ve her konu başlığı için önerdikleri birimlerin frekansları hesaplanarak yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular şu şekildedir.

Tablo 2

Okul Müdürlerinin Yönetim Boyutuyla İlgili Alınacak Kararlarda Karar Mercileri Hakkındaki Görüşleri

Yönetim		Bakanlık	Bölge	İl	İlçe	Belediye	Okul
Politikaların Belirlenmesi	f	100	19	21	1	2	8
	%	66.2	12.6	13.9	0.7	1.3	5.3
Planların Yapılması	f	50	43	38	6	1	13
	%	33.1	28.5	25.2	4	0.7	8.6
Örgütlenme	f	87	26	27	7	1	3
	%	57.6	17.2	17.9	4.6	0.7	2
Politikaların Uygulanması	f	63	20	36	11	5	16
	%	41.7	13.2	23.8	7.3	3.3	10.6
Planların Uygulanması	f	39	12	55	10	2	33
	%	25.8	7.9	36.4	6.6	1.3	21.9
Gereksinimlere göre eğitim hizmeti sunmak	f	48	20	42	12	8	21
	%	31.8	13.2	27.8	7.9	5.3	13.9
Toplam		387	140	219	47	19	98

Yönetim boyutu altı alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%42.7) olduğu görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla il (%24.1) ve bölge (%15.4) takip etmektedir. En düşük frekansın belediyeye (%2.09) ait olduğu görülmektedir.

Tablo 3

Okul Müdürlerinin Okulun Örgütlenmesi Boyutuyla İlgili Alınacak Kararlarda Karar Mercileri Hakkındaki Görüşleri

Okulun Örgütlenmesi		Bakanlık	Bölge	İl	İlçe	Belediye	Okul
Okul takviminin belirlenmesi	f	61	33	41	7	3	6
	%	40.4	21.9	27.2	4.6	2	4
Okulların yapılandırılması	f	36	15	49	20	4	27
	%	23.8	9.9	32.5	13.2	2.6	17.9
Vizyon. amaçların belirlenmesi	f	10	6	19	15	4	97
	%	6.6	4	12.6	9.9	2.6	64.2
Alt düzeydeki koşulların belirlenmesi	f	23	11	22	20	6	69
	%	15.2	7.3	14.6	13.2	4	45.7
Eğitim. öğretim sürelerinin belirlenmesi	f	46	11	44	18	2	30
	%	30.5	7.3	29.1	11.9	1.3	19.9
Çalışma koşullarının belirlenmesi	f	57	15	32	14	8	25
	%	37.7	9.9	21.2	9.3	5.3	16.6
Kültürel ilişkilerin koordine edilmesi	f	95	5	26	6	10	9
	%	62.9	3.3	17.2	4	6.6	6
Okul takvimini gereksinimlere göre ayarlama	f	16	31	20	47	15	22
	%	10.6	20.5	13.2	31.1	9.9	14.6
Okul gelişim planları hazırlama	f	8	5	19	13	4	102
	%	5.3	3.3	12.6	8.6	2.6	67.5
Toplam		352	132	272	160	56	387

Okulun Örgütlenmesi boyutu dokuz alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Okul (%28.4) olduğu görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla, Bakanlık (%25.9) ve İl (%20) takip etmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%4.12) ait olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Okul Müdürlerinin İnsan Kaynakları Yönetimi Boyutuyla İlgili Alınacak Kararlarda Karar Mercileri Hakkındaki Görüşleri

İnsan Kaynakları Yönetimi		Bakanlık	Bölge	İl	İlçe	Belediye	Okul
Personeli işe alma. işten çıkarma	f	61	6	25	13	7	39
	%	40.4	4	16.6	8.6	4.6	25.8
İşgörenlere Ödenecek ücretlerin kararlaştırılması	f	73	9	27	10	8	24
	%	48.3	6	17.9	6.6	5.3	15.9
Hizmet öncesi öğretmen eğitimi hizmetlerin sağlanması	f	63	9	47	14	4	14
	%	41.7	6	31.1	9.3	2.6	9.3
Hizmetiçi eğitim programı düzenleme. katılımı sağlama	f	46	15	46	23	5	16
	%	30.5	9.9	30.5	15.2	3.3	10.6
Öğretmenlik yeterlik belgesinin verilmesi	f	78	6	26	12	3	26
	%	51.7	4	17.2	7.9	2	17.2
Personel özlük hakları	f	50	6	37	29	4	25
	%	33.1	4	24.5	19.2	2.6	16.6
Performans yönetimi ve değerlendirme	f	21	4	31	26	4	65
	%	13.9	2.6	20.5	17.2	2.6	43
Disiplin ilke ve yöntemlerinin belirlenmesi	f	72	4	33	23	2	17
	%	47.7	2.6	21.9	15.2	1.3	11.3
Disiplin ilke ve yöntemlerinin uygulanması	f	39	3	36	23	4	46
	%	25.8	2	23.8	15.2	2.6	30.5
Okulun denetim ve değerlendirilmesi	f	17	7	52	51	5	19
	%	11.3	4.6	34.4	33.8	3.3	12.6
Öğretmenlerin denetim ve değerlendirilmesi	f	13	6	28	26	3	75
	%	8.6	4	18.5	17.2	2	49.7
Çalışma geliştirme çalışmaları	f	32	12	47	19	4	37
	%	21.2	7.9	31.1	12.6	2.6	24.5
Toplam		565	87	435	269	53	403

İnsan Kaynakları Yönetimi boyutu on iki alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%31.1)

olduğu görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla, İl (%24) ve Okul (%22.24) takip etmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%2.92) ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5

Okul Müdürlerinin Eğitim Programı ve Öğretimi Boyutuyla İlgili Alınacak Kararlarda Karar Mercileri Hakkındaki Görüşleri

Eğitim Programı ve Öğretimi		Bakanlık	Bölge	İl	İlçe	Belediye	Okul
Eğitim programının içeriğinin belirlenmesi	f	89	16	26	7	1	12
	%	58.9	10.6	17.2	4.6	0.7	7.9
Derslerin belirlenmesi	f	77	15	28	9	3	19
	%	51	9.9	18.5	6	2	12.6
Temel dersler	f	90	7	28	6	3	17
	%	59.6	4.6	18.5	4	2	11.3
Yardımcı dersler	f	36	26	34	21	7	27
	%	23.8	17.2	22.5	13.9	4.6	17.9
Derslerin içeriğinin belirlenmesi	f	88	18	23	7	2	13
	%	58.3	11.9	15.2	4.6	1.3	8.6
Ders kitaplarının belirlenmesi ve seçimi	f	73	14	31	6	1	26
	%	48.3	9.3	20.5	4	0.7	17.2
Ders kitaplarının yazımı, basımı, güncelleştirilmesi	f	108	11	24	2	1	5
	%	71.5	7.3	15.9	1.3	0.7	3.3
Ders kitaplarının ücretsiz sağlanması	f	114	5	17	3	5	7
	%	75.5	3.3	11.3	2	3.3	4.6
Okutulacak diğer kitaplara onay verme	f	46	10	36	27	4	28
	%	30.5	6.6	23.8	17.9	2.6	18.5
Materyallerin kullanımı ile ilgili talimatların hazırlanması	f	63	14	32	13	4	25
	%	41.7	9.3	21.2	8.6	2.6	16.6
Özel okulların pedagojik şartlarının düzenlenmesi	f	93	12	24	9	3	10
	%	61.6	7.9	15.9	6	2	6.6
Kültürel etkinliklere dönük eğitim hizmeti sunmak	f	46	12	36	21	13	23
	%	30.5	7.9	23.8	13.9	8.6	15.2
Öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesi	f	69	9	24	6	5	38
	%	45.7	6	15.9	4	3.3	25.2
	f	77	9	30	5	3	27

Ders programlarının hazırlanması, geliştirilmesi	%	51	6	19.9	3.3	2	17.9
Toplam		1069	178	393	142	55	277

Eğitim Programı ve Öğretimi boyutu on dört alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%50.5) olduğu görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla, İl (%18.5) ve Okul (%13.1) takip etmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%2.6) ait olduğu görülmektedir.

Tablo 6

Okul Müdürlerinin Ölçme Değerlendirme Boyutuyla İlgili Alınacak Kararlarda Karar Mercileri Hakkındaki Görüşleri

Ölçme Değerlendirme		Bakanlık	Bölge	İl	İlçe	Belediye	Okul
Öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi	f	102	6	22	8	2	11
	%	67.5	4	14.6	5.3	1.3	7.3
Eğitsel denlikle ilgili ulusal sistemin düzenlenmesi	f	116	9	18	2	3	3
	%	76.8	6	11.9	1.3	2	2
Öğrenci seçme, yerleştirme sınavları	f	119	7	16	0	2	7
	%	78.8	4.6	10.6	0	1.3	4.6
Sınav günlerinin belirlenmesi	f	83	12	17	3	2	34
	%	55	7.9	11.3	2	1.3	22.5
Öğrenci yükselmeleri	f	70	10	38	15	5	13
	%	46.4	6.6	25.2	9.9	3.3	8.6
Eğitim ve öğretimle ilgili veri sistemleri oluşturma	f	88	8	37	7	3	8
	%	58.3	5.3	24.5	4.6	2	5.3
Başarı ölçütlerinin belirlenmesi	f	75	8	37	3	3	25
	%	49.7	5.3	24.5	2	2	16.6
Öğrenci başarılarını izleme ve değerlendirme	f	41	5	45	12	3	45
	%	27.2	3.3	29.8	7.9	2	29.8
Toplam		694	65	230	50	23	146

Ölçme Değerlendirme boyutu sekiz alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%57.4) olduğu

görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla, İl (%19) ve Okul (%12) takip etmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%1.9) ait olduğu görülmektedir.

Tablo 7

Okul Müdürlerinin Eğitim Finansmanı Boyutuyla İlgili Alınacak Kararlarda Karar Mercileri Hakkındaki Görüşleri

Eğitim Finansmanı		Bakanlık	Bölge	İl	İlçe	Belediye	Okul
Maaşlar	f	105	5	15	8	7	11
	%	69.5	3.3	9.9	5.3	4.6	7.3
Ek ders ücretleri	f	94	6	16	12	8	15
	%	62.3	4	10.6	7.9	5.3	9.9
Eğitim öğretime hazırlık	f	95	7	19	13	7	10
	%	62.9	4.6	12.6	8.6	4.6	6.6
Tazminatlar	f	105	4	20	10	7	5
	%	69.5	2.6	13.2	6.6	4.6	3.3
Sosyal yardımlar	f	93	2	23	13	13	7
	%	61.6	1.3	15.2	8.6	8.6	4.6
Yolluklar	f	69	2	33	24	13	10
	%	45.7	1.3	21.9	15.9	8.6	6.6
Personel tedavi giderleri	f	81	4	29	20	9	8
	%	53.6	2.6	19.2	13.2	6	5.3
Yiyecek malzemesi giderleri	f	53	14	35	18	17	14
	%	35.1	9.3	23.2	11.9	11.3	9.3
Isınma malzemesi giderleri	f	53	10	31	23	19	15
	%	35.1	6.6	20.5	15.2	12.6	9.9
Kütüphane malzemesi giderleri	f	48	5	38	22	19	19
	%	31.8	3.3	25.2	14.6	12.6	12.6
Kırtasiye giderleri	f	42	5	40	26	17	21
	%	27.8	3.3	26.5	17.2	11.3	13.9
Laboratuar malzemesi giderleri	f	52	4	39	22	16	18
	%	34.4	2.6	25.8	14.6	10.6	11.9
Öğrenci giyecek malzemesi giderleri	f	50	4	39	24	16	18
	%	33.1	2.6	25.8	15.9	10.6	11.9
Personel giyecek malzemesi giderleri	f	44	9	37	21	19	21
	%	29.1	6	24.5	13.9	12.6	13.9

Temizlik malzemesi giderleri	f	43	6	34	27	18	23
	%	28.5	4	22.5	17.9	11.9	15.2
Küçük bina bakım-onarım giderleri	f	29	5	46	24	31	16
	%	19.2	3.3	30.5	15.9	20.5	10.6
Elektrik ve su	f	31	5	41	29	32	13
	%	20.5	3.3	27.2	19.2	21.2	8.6
Taşıma	f	31	5	40	37	27	11
	%	20.5	3.3	26.5	24.5	17.9	7.3
Öğrenci tedavi giderleri	f	45	3	33	38	21	11
	%	29.8	2	21.9	25.2	13.9	7.3
Öğrenci burs-harç kredileri	f	60	5	32	24	18	12
	%	39.7	3.3	21.2	15.9	11.9	7.9
Demirbaş alımı	f	59	5	31	26	17	13
	%	39.1	3.3	20.5	17.2	11.3	8.6
Kamulaştırma giderleri	f	80	3	40	6	20	2
	%	53	2	26.5	4	13.2	1.3
Yeni bina yaptırılması/ satın alınması	f	69	6	50	9	17	0
	%	45.7	4	33.1	6	11.3	0
Büyük onarımlar	f	59	5	56	11	17	3
	%	39.1	3.3	37.1	7.3	11.3	2
Donatım giderleri	f	48	4	54	19	19	7
	%	31.8	2.6	35.8	12.6	12.6	4.6
Harcamaların denetlenmesi	f	47	2	61	26	11	4
	%	31.1	1.3	40.4	17.2	7.3	2.6
Toplam		1554	135	932	532	435	307

Eğitim Finansmanı boyutu yirmi altı alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%39.8) olduğu görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla, İl (%23.9) ve İlçe (%13.6) takip etmektedir. En düşük frekansın Bölge'ye (%3.46) ait olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinin yerinden yönetim hakkındaki görüşleri ile kıdem değişkeni arasında sadece 'eğitim işgörenlerine ödenecek ücretlerin kararlaştırılması' hususunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 8

Okul Yöneticilerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Eğitim İşgörenlerine Ödenecek Ücretlerin Kararlaştırılmasına İlişkin Görüşleri- Kay Kare Testi Sonuçları

Kıdem	Bakanlık		Bölge		İl		İlçe		Belediy e		Okul		Topla m	X ²	P
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1-10 yıl	2	50.0	0	0	2	50.0	0	0	0	0	0	0	4		
11-20 yıl	4	52.3	3	3.4	1	12.5	3	3.4	3	3.4	2	25.0	88	27.7	.02
21-30 yıl	2	44.0	5	11.1	1	22.0	5	11.1	3	6.7	2	4.4	44	3	3
31 yıl ve üstü	5	35.7	1	7.1	4	28.6	2	14.3	2	14.3	0	0	14		
Topla m	7	48.3	9	5.9	2	17.8	1	6.6	8	5.2	2	15.4	151		

Tablo 8'deki kay kare analizine baktığımızda kıdem değişkeninin okul yöneticilerinin eğitim işgörenlerine ödenecek ücretlerin kararlaştırılması konusunda anlamlı bir fark olduğu görülmüştür, X^2 (sd=15, n=151) = 27.73, $P < .05$. Eğitim işgörenlerine ödenecek ücretlerin kararlaştırılması konusunda Bakanlık birimini karar merci olarak gören 11-20 yıl aralığında kıdeme sahip okul yöneticilerinin oranı (% 52.3), diğer kıdem aralığındaki okul yöneticilerine göre anlamlı derecede yüksektir.

Tartışma ve Sonuç

Eğitimin yerinden yönetimi konusunda eğitim kurumlarında görev yapan eğitim yöneticilerinin yerinden yönetim anlayışına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada yönetim boyutu altı alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%42.7) olduğu görülmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%2.09) ait olduğu görülmektedir.

Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan (2010) tarafından yapılan 'Okul Müdürlerinin Yerinden Yönetim Hakkındaki Görüşleri' konulu çalışma bulguları da yönetim boyutunda bu sonucu desteklemektedir. Ölmez ve Tonbul (2011) tarafından 'Eğitim Yönetiminin Yerelleşmesi Sürecinde Bir Uygulama: Eğitim Bölgeleri Danışma Kurulları' isimli çalışma da yerel yönetime henüz hazır olmadığını göstermektedir. Bunun sebebi idarenin tek merkezde toplanmasıyla daha kolay sağlanabileceği ve idarenin ve kamu görevlilerinin tarafsızlığının yerel etkilerden uzak olmaları nedeniyle daha kolay sağlanabileceği olabilir.

Okulun Örgütlenmesi boyutu dokuz alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii

olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Okul (%28.4) olduğu görülmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%4.12) ait olduğu görülmektedir. Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan (2010) tarafından yapılan 'Okul Müdürlerinin Yerinden Yönetim Hakkındaki Görüşleri' konulu çalışma bulguları da okulun örgütlenmesi boyutunda karar mercii olarak en yüksek frekansa sahip birimin Okul olduğunu göstermektedir. Ekşi ve Kaya'nın (2011) yaptığı 'Okul Merkezli Yönetim Sistemine İlişkin Öğretmen Görüşleri başlıklı çalışmada' öğretmenlerin okul merkezli yönetim (OMY) konusunda OMY sistemlerine ilişkin grup içi katılımların yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sebebi de okulun eğitim programının yerel gereksinim ve özelliklere uygun olarak geliştirilebileceği düşüncesi olabilir.

İnsan Kaynakları Yönetimi boyutu on iki alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%31.1) olduğu görülmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%2.92) ait olduğu görülmektedir. Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan (2010) tarafından yapılan 'Okul Müdürlerinin Yerinden Yönetim Hakkındaki Görüşleri' konulu çalışmanın insan kaynakları boyutu bulgularında en yüksek frekans okuldur. Çalışma bu boyutu ile yaptığımız çalışmadan farklılık göstermektedir. Arslan ve Atasayar'ın (2008) yaptığı "Millî Eğitim Bakanlığı Taşra Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri" başlıklı çalışmada da Personeli işe alma, işten çıkarma boyutunda merkezi kaynakların değil yerel kaynakların kullanılmasını önermesi bakımından çalışmamızdan farklılık göstermektedir.

Eğitim Programı ve Öğretimi boyutu on dört alt başlıkta incelenmiştir. Bu boyuta bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%50.5) olduğu görülmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%2.6) ait olduğu görülmektedir. Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan (2010) tarafından yapılan 'Okul Müdürlerinin Yerinden Yönetim Hakkındaki Görüşleri' konulu çalışmanın Eğitim Programı ve Öğretimi bulguları da en yüksek ve en düşük frekans verilerinde aynı sonuçları vermiştir. Arslan ve Atasayar'ın (2008) yaptığı "Millî Eğitim Bakanlığı Taşra Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri" başlıklı çalışma Temel dersler, Yardımcı dersler, Ders programlarının hazırlanması, geliştirilmesi boyutunda merkezi kaynakların değil yerel kaynakların kullanılmasını önermesi bakımından çalışmamızdan farklılık göstermektedir.

Ölçme Değerlendirme boyutuna bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%57.4) olduğu görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla, İl (%19) ve Okul (%12) takip etmektedir. En düşük frekansın Belediye'ye (%1.9) ait olduğu görülmektedir. Yaptığımız çalışmanın bulguları, Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan (2010) tarafından yapılan çalışmanın bulgularıyla tutarlıdır. Özdemir(2013)'in 'Resmi Genel Liselerin Eğitsel Amaçlarının Misyon Cümlelerine Dayalı Olarak Çözümlemesi' adlı çalışmasında genel liselerin eğitime, öğrencilerin bireysel kapasitelerini ve merkezi

ölçme ve değerlendirme sınavlarında rekabet edebilirliklerini güçlendirmenin bir aracı olarak baktıkları sonucunu ortaya çıkarması bakımından çalışmamızı desteklemedi.

Eğitim Finansmanı boyutuna bütünsel olarak bakıldığında; okul müdürlerinin bu boyutla ilgili alınacak kararlarda karar mercii olarak uygun gördükleri en yüksek frekansa sahip birimin Bakanlık (%39.8) olduğu görülmektedir. Bu dağılımı sırasıyla, İl (%23.9) ve İlçe (%13.6) takip etmektedir. En düşük frekansın Bölge'ye (%3.46) ait olduğu görülmektedir. Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan (2010) tarafından yapılan çalışmanın eğitim finansmanı boyutunda ise en yüksek frekans İl birimine aittir. Kaya, Kaya ve Nural'ın (2013) 'Okul Aile Birliklerinin İşleyişi, Sorunlarına İlişkin Yöneticilerin, Okul Aile Birliği Üyelerinin Görüşleri' adlı çalışmalarında okul müdürleri; 'Sizce eğitim harcamaları kimler tarafından karşılanmalıdır?' sorusuna en çok Milli Eğitim Bakanlığı cevabını vermişlerdir. Yine Menduhoğlu ve Meriç'in (2012) yaptığı çalışmada okul müdürleri, okulların bütçesinin olmadığından, en küçük ihtiyaçlarını bile İl Milli Eğitim Müdürlükleri gibi başka birimlerce karşılanmasını beklemek durumunda kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Okul yöneticilerinin yerinden yönetim hakkındaki görüşleri ile kıdem değişkeni arasında sadece 'eğitim işgörenlerine ödenecek ücretlerin kararlaştırılması' hususunda anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Bu konuda, Bakanlık birimini karar merci olarak gören 11-20 yıl aralığında kıdeme sahip okul yöneticilerinin oranı (%52.3), diğer kıdem aralığındaki okul yöneticilerine göre anlamlı derecede yüksektir.

Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde örneklem dahilindeki okul yöneticilerinin eğitimle ilgili kararlara katılmada karar merci olarak ağırlıklı olarak Bakanlık olmak üzere Okul ve İl birimlerine ağırlık vermektedir. Bölge, İlçe ve Belediyelere pek fazla görev biçmedikleri görülmektedir. Bu da okul yöneticilerinin yerleşmeye pek sıcak bakmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Türkiye'nin üniter yapıya sahip bir devlet olması, merkezi yönetime ağırlık vermelerinde bir etken olabilir. Buna göre okul yöneticilerinde, eğitimin yerinden yönetimi ve yetki devri konularında bilgi yetersizliği olduğu düşünülmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi için bu konularda daha fazla tartışma ortamları yaratılarak, konuyla ilgili yayın sayısının artırılması gerekmektedir. Eğitim Bölgesi Danışma Kurullarının geliştirilmesi ve yerleşme konusunda alt birimlerle üst birimleri arasında bilgi akışını sağlayan bir kurum haline getirilmesi gerekmektedir. Yerleşme sürecinde yaşanması olası problemleri ve ihtiyaç duyulabilecek alt yapı özelliklerinin belirlenmesi amacıyla bağımsız müdürlüklerden (ilçe ve/veya illerden) oluşan pilot deneme bölgeleri oluşturulması gerekmektedir. Eğitimde yerleşme ve yetki devri konularında akademisyenler aracılığıyla hizmet içi eğitim seminerleri, konferans ve paneller düzenlenmeli etkin katılım sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Ainley, J., & McKenzie, P. (2000). School governance: research on educational and management issues. *International Education Journal*, 1(3), 139-151.
- Bussemeyer, M. R. (2012, April). Two decades of decentralization in education governance: Lessons learned and future outlook for local stakeholders. In *Presentation delivered at OECD conference, 'Effective local governance in education'*.
- Arslan, M. M., & Atasayar, H. H. (2008). Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticilerinin yerelleşme konusundaki görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 59-79.
- Arslan, Y. (2013). *Yerel yönetimler ve eğitim hizmetleri ilişkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Bray, M. (1991). Centralization versus decentralization in educational administration: regional issues. *Educational Policy*, 5(4), 371-385.
- Bursalioglu, Z. (2005). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çınarlı, S. (2011). İskoçya yerinden yönetim deneyimine genel bir bakış. *Ege Akademik Bakış*, 11(2), 299-307.
- Ekşi, H. & Kaya, M. (2011). Okul merkezli yönetim sistemine ilişkin öğretmen görüşleri. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33, 45-60.
- Erençin, A. & Yolcu, V. (2008). Türkiye’de sağlık hizmetlerinin dönüşümü ve yerinden yönetimi. *Memleket Siyaset Yönetim*, 3(6), 118-136.
- Günel, V. A. (2010). *Türkiye’de merkezi yönetim- belediye ilişkileri 1999-2006 arası siyasal, yönetsel, ekonomik ilişkiler* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Hanson, E. M. (1997). *Educational decentralization: Issues and challenges. Inter-American Dialogue: Corporation for Development Research*. <http://archives.thedialogue.org/PublicationFiles/PREAL%209-English.pdf> adresinden 10.12.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım.
- Kıran, H. (2001). Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticilerinin eğitimde yerinden yönetime ilişkin tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(9), 1-9.
- Levy, M. (1966). *Modernization and the structure of societies: a setting for international affairs*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Lunenberg, F. C. & C.Ornstein, A. (2013). Eğitim yönetimi (G. Arastaman, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Memduhoğlu, H. B. & Meriç, E. (2014). Okul müdürlerinin eğitim yönetiminin işlevleri bağlamında yönetim sürecinde karşılaştıkları temel sorunlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(33), 653-666.

- Nural, E., Kaya, C. D. & Kaya, Y. (2013). Okul aile birliklerinin işleyişi, sorunlarına ilişkin yöneticilerin, okul aile birliği üyelerinin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 58-69.
- Ortaç, A. (2003). *İlköğretim kurumlarındaki yönetici yardımcılarının yetki devri ile ilgili görüş ve beklentileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Ölmez, Ö. & Tonbul, Y. (2011). Eğitim yönetiminin yerelleşmesi sürecinde bir uygulama: eğitim bölgeleri danışma kurulları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 153-179.
- Özdemir, M. (2013). Resmi genel liselerin eğitsel amaçlarının" misyon" cümlelerine dayalı olarak çözümlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 281-293.
- Özgen, V. (2011). *Eğitim hizmetlerinde yerelleşme ve hizmet kalitesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Parlak, B. (2014). Avrupa Birliği perspektifinden merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkileri. *Tesam Akademi Dergisi*, 1(1), 7-40.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Şişman, M., & Turan, S. (2003). Eğitimde yerelleşme ve demokratikleşme çabaları: teorik bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 34, 300-315.
- Taşar, H. H. (2009). Merkeziyetçi yönetim yapısının kamu okulları üzerinde bıraktığı olumsuz etkiler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 108-119.
- Taşdan, M., Tösten, R., Bulut, K., & Karakaya, V. (2013). Okul yöneticilerinin ilköğretim okullarında karşılaşılan sorunlarına ilişkin görüşleri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 12(24), 95-113.
- Tural, N. K. (2002). *Eğitim finansmanı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turan, S., Yücel, C., Karataş, E., & Demirhan, G. (2010). Okul müdürlerinin yerinden yönetim hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 1-18.
- Turkoglu, R. (2004). Eğitimde yerelleşme sorununa kamu yönetimi temel kanunu tasarısı ve yerel yönetim yasa tasarısının getirdiği çözümler konusunda yerel yöneticilerin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(8).
- Usluel, Y. (1995). *Milli eğitim bakanlığı merkez örgütü yöneticilerinin yerelleşme konusundaki görüşleri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Welsch, T., & McGinn, N. F. (1999). *Decentralization of Education: Why, When, What and How?* Paris: The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO).
- Winkler, D., & Yeo, B. L. (2007). *Identifying the impact of education decentralization on the quality of education*. Washington DC: USAID.

- Yalçınkaya, M. (2004). Okul merkezli yönetim. *Ege Eğitim Dergisi*, 5(2), 21-34.
- Yavuz, Y. (2003). Lise Yönetici ve Öğretmenlerinin Yerinden ve Merkezden Yönetim Yönelimlerinin Karar Verme Sürecine Etkileri. *Ege Eğitim Dergisi*, 3(2), 25-35.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel çalışma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.